

Відділ освіти Сквирської районної державної адміністрації
Районний методичний кабінет

Адаптована програма гуртка для дітей дошкільного віку

«Веселі пальчики»
(малювання нетрадиційними техніками)

Укладач:
вихователь-методист Сквирського
дошкільного навчального закладу №2
«Маляtko»
Гаврилук Тамара Володимирівна

Сквира
2011

Пояснювальна записка

Дитина ще не встигла народитися, а в ній вже живе велика таємниця таланту. «Кожна дитина - художник», - запевняють педагоги. І це справді так. Практично не володіючи засобами образотворчої грамоти, дитина створює роботи, які не тільки розчулюють і радують нас своєю наївністю, а й дивують своєю виразністю.

Навіть кілька слів можуть допомогти встановити невидимий зв'язок між дорослими і дітьми. Це можуть бути слова про день, що минув, і той що прийде, про дощ за вікном, про звичне і побачене вперше. З чого б не почалася розмова, вона має викликати подив, показати існування таємниці. І ось тепер можна зустрітися з дивом. В очах дітей захоплення, їм не хочеться говорити. Вони всім єством сприймають зображене. А дитячі оченята вже світяться бажанням малювати.

Пізнання себе і навколишнього світу відбувається через почуття. Тому так важливо навчити малюка бачити, чути, відчувати цей світ, сприймати його, як диво. Малювання – благодатна діяльність для виховання почуттів. Передусім тому, що майже всі діти люблять малювати. А ще тому, що це продуктивна діяльність, яка дає малюку змогу відтворити на аркуші паперу світ своїх думок і почуттів.

Малювання нетрадиційними техніками допомагає прищепити любов до зображувального мистецтва, викликає цікавість до малювання, бажання малювати ще більше.

Досвід роботи свідчить: малювання нетрадиційними та оригінальними техніками дозволяє дітям відчувати незабутні позитивні емоції.

Буває, що коли у дитини не виходить щось з першого разу, вона втрачає інтерес до діяльності, просить дорослого допомогти намалювати. Вихователь саме допомагає малюку, а не робить це за нього. З допомогою дорослого дитина досягає мети сама. Дорослий зацікавлює дитину: «Не хоче сьогодні твій пензлик малювати квіти? Відклади його в сторону. А пальчики в тебе слухняні? Давай спробуємо малювати без пензлика.» І ось у малюка заблищали оченята, і він з цікавістю погоджується. Та й ніяким пензликом не намалюєш таких ягідок калини, як пальчиком.

Малювати можна чим завгодно і як завгодно. Різні матеріали ставлять нові завдання і змушують весь час щось придумувати фантазувати. А із каракуль, мазні в кінці кінців вимальовується знайомий об'єкт. Дитина радіє від того, що це зробив «Я».

Мета та завдання програми

Узагальнення та поєднання нетрадиційних технік малювання, які можуть використовуватися у роботі з дітьми дошкільного віку та сприяють їх художньо-естетичному розвитку.

Ознайомлення із зображальними матеріалами та різними можливостями для створення малюнка.

Збагачення уявлень дітей про красу та форми її існування.

Збереження феномену дитячої творчості.

Розвиток інтересу до малювання, оцінювального ставлення дитини до зображувальної діяльності.

Розвиток естетичного сприймання, уяви, фантазії, відчуття кольору, ініціативи, художньо-творчих здібностей.

Виховання у дітей емоційно-естетичного ставлення до навколишньої дійсності, вміння творчо відобразити її в своїх роботах.

Виховання самостійності, організованості, вміння доводити розпочату справу до кінця.

Структура та зміст програми

Програма побудована на основі концептуальних засад розвитку і виховання дітей дошкільного віку, з урахуванням їх природи, вікових особливостей та індивідуальних можливостей.

При її розробці бралися до уваги нормативні документи, державні програми навчання та виховання дітей дошкільного віку.

Програма складається з трьох частин :

1 частина – молодша група;

2 частина – середня група;

3 частина – старша група.

У кожній частині визначено тему, мету та матеріал.

Орієнтуючись на особистісно-орієнтовану модель у стосунках вихователя з дитиною, програма залишає багато простору для творчої ініціативи. Вона визначає завдання та зміст роботи, а педагог, зважаючи на досвід вихованців, їх вікові, індивідуальні можливості, добирає форми, методи, прийоми роботи.

Робота з дітьми повинна проводитися систематично, послідовно (1 раз на тиждень).

На кінець пройденого курсу діти повинні знати про матеріали, з якими вони працювали, їх властивості, якості, та використання в практичній роботі.

Діти повинні вміти користуватися всіма нетрадиційними матеріалами та нетрадиційними техніками малювання. Діти повинні прагнути до творчості, вміти самостійно виражати свої думки, своє бачення світу на папері будь-яким способом, не боятися, що в них щось не вийде.

Орієнтовна тематика занять для молодшої групи

Вересень

1. «Я дощ»

Мета: передавати в рухах тіла й міміки характер дощу, вчити малювати пальчиком, розвивати уяву, артистичність. Виховувати охайність у роботі.

Матеріал: гуашева фарба синього кольору, по піваркуша паперу з намальованою хмаринкою, серветка.

2. «Сонячні промінчики»

Мета: вчити радіти малюнку, виховувати бажання малювати руками: вмочувати їх у фарбу та охайно прикладати до аркуша.

Матеріал: жовта гуашева фарба, аркуш паперу А-4 на них жовтим

3. «Горобина»

Мета: продовжувати вчити створювати малюнки шляхом прикладання кінчиків пальців (ягід) та долоньки (гілка), набирати фарбу, радіти отриманому результату.

Матеріал: альбомний аркуш, гуаш зеленого та червоного кольорів.

4. «Намісто для ляльки»

Мета: продовжувати вчити малювати пальцем (намистинки), умоченим у фарбу, розміщувати відбитки на лінії (ниточці) на певній відстані. Закріпити знання жовтого, червоного, зеленого та синього кольорів. Розвивати естетичний смак. Виховувати охайність у роботі.

Матеріал: гуашеві фарби відповідних кольорів, по піваркуша паперу з проведеною лінією, серветка.

Жовтень

5. «Хмаринки» (малювання поролоном)

Мета: вчити дітей малювати поролоном хмаринки; розвивати уяву, фантазію (на що схожі хмаринки); виховувати охайність у роботі.

Матеріал: аркуші паперу, шматочки поролону, розведені гуашеві фарби.

6. «Повітряні кульки» (малювання мильними бульками)

Мета: вчити дітей видувати бульки через соломинку, в стакані, з розведеною фарбою, водою та шампунню. Прикладати свій аркуш до видутої піни потім домальовувати олівцем нитки відповідного кольору. Розвивати інтерес до малювання.

Матеріал: соломинки, розведена фарба, аркуші паперу.

7. «Гусеничка» (малювання пальчиком)

Мета: продовжувати вчити дітей малювати пальчиком, вчити ставити відбитки пальчика в певній послідовності на одній лінії викликати інтерес до малювання, розвивати дрібні м'язи пальців рук, окомір, уяву; виховувати охайність підчас роботи.

Матеріал: гуашева фарба, аркуші, серветки.

8. «Курчата»

Мета: вчити штампувати пробкою та домальовувати пензликом очки, дзьоб, лапки.

Матеріал: іграшкове курча, зразок малюнка, пробки, альбомний аркуш, пензлик, гуашеві фарби (жовта, червона), серветки, стакан з водою.

Листопад

9. «Веселий дощик»

Мета: ознайомити дітей з технікою малювання свічкою; вчити проводити короткі вертикальні лінії, накладати фарбу поролоновою губкою; розвивати інтерес до малювання свічкою; виховувати охайність, посидючість.

Матеріал: воскові свічки, поролонові губки, гуашева фарба синього кольору, по піваркуша паперу.

10. «Красиві кетяги калини» (малювання пальчиком)

Мета: вчити дітей відчувати предмет, який малюють, розвивати уяву, фантазію у малюванні ягід калини, вчити створювати гарні кетяги, виховувати вміння радіти своїм успіхам.

Матеріал: пензлі, кетяги калини, зразок малюнка, фарби.

11. «Зайчик»

Мета: вчити розфарбовувати по контуру тичком ; закріпити уяву про колір (білий); вчити знаходити подібність з іграшкою та радіти отриманому результату.

Матеріал: іграшковий зайчик, альбомний аркуш паперу з контуром, тичок, гуаш біла, чорна, серветка.

12. «Їжачок»

Мета: вчити зафарбовувати по контуру тичком, закріпити кольори (чорний), вчити знаходити подібність з іграшкою, радіти отриманому результату.

Матеріал: іграшковий їжачок, зразок малюнка, альбомний аркуш з контуром їжака, тичок, гуаш чорна, біла (очі, ніс, рот).

Грудень

13. «Що вміє фарба» (ляпкографія)

Мета: ознайомити дітей з новою технікою малювання «ляпкографією» продовжувати вчити правильно користуватися фарбою, наносити ляпки на одній стороні паперу, іншу частину прикладати зверху (по лінії згину). Вчити бачити в малюнку якийсь предмет. Розвивати фантазію, уяву.

Матеріал: гуашева фарба, пензлики, аркуші паперу, вода.

14. «Салют» (олівці або крейда)

Мета: вчити правильно тримати олівець (крейду), натискувати, коли потрібно, вчити проводити лінії, виходять з однієї точки; розвивати уяву, фантазію; виховувати охайність у роботі.

Матеріал: аркуші паперу, кольорові олівці або крейда.

15. «Ялинка» (штампування)

Мета: вчити малювати ялинку з допомогою штампів, вчити штампувати раз коло разу, щоб вийшло гарне зображення ялинки; розвивати окомір, витримку; виховувати охайність.

Матеріал: штампи трикутної форми, аркуші паперу, зелена фарба.

16. «Зустріч із сніговиком» (штампування)

Мета: продовжувати вчити малювати зображення з допомогою штампів; розвивати мову, мислення, естетичне сприймання дітьми навколишньої дійсності; виховувати спостережливість, увагу, охайність; закріпити характерні ознаки зими, властивості снігу, поняття «більший», «менший».

Матеріал: штампи різних розмірів; папір; фарба гуашева.

Січень

17. «Рибки в акваріумі»

Мета: продовжувати вчити дітей малювати відбитком пальчика рибки, домальовуючи хвостик і плавники пензликом; розвивати уяву, фантазію; виховувати самостійність та охайність.

Матеріал: аркуші у формі акваріума, пензлі, фарби гуашеві.

18. «Зимове дерево» (малювання крейдою)

Мета: вчити передавати образ дерева в малюнку; вчити малювати прямі вертикальні та похилі лінії; розміщувати зображення в центрі аркуша; звернути увагу на те, що на дереві є довгі та короткі гілки; розвивати дрібні м'язи пальців рук, окомір; виховувати бажання малювати різними матеріалами.

Матеріал: крейда, аркуші паперу синього кольору.

19.«Круглі сліди»

Мета: ознайомити дітей з технікою малювання соскою (розмір відбитка залежить від сили натискування); вчити малювати соскою звірят (мишеня); розвивати уяву, фантазію у малюванні звірів; виховувати самостійність, охайність у роботі.

Матеріал: соска, аркуші паперу, пензлики, фарби гуашеві.

20.«У ведмедика в гостях» (малювання соскою)

Мета: продовжувати вчити малювати звірят з допомогою соски, домальовуючи пензликом дрібні деталі; розвивати уяву, окомір, дрібні м'язи пальців рук.

Матеріал: соска, аркуш паперу, пензлик, гуашеві фарби.

Лютий

21. «Ворона» (малювання долонею)

Мета: продовжувати вчити малювати руками, прикладаючи їх до аркуша паперу, малювати голову штампуванням кришки, а очі кінчиком пензлика; радіти отриманому результату; виховувати охайність.

Матеріал: гуашеві фарби, розведені у широкій посудині, пензлик, аркуш паперу.

22. «Падає сніжок» (малювання свічкою)

Мета: вчити малювати свічкою таке природне явище, як снігопад, затоновувати намальоване голубою фарбою, з допомогою губки; розвивати уяву, фантазію; виховувати охайність та бажання малювати.

Матеріал: аркуш паперу, свічка, губка, фарби.

23.« Красива рукавичка» (трафарет)

Мета: вчити дітей правильно тримати трафарет, щоб він не совався, самостійно розмальовувати рукавичку, використовуючи тичок або пензлик;розвивати фантазію у створенні своєї рукавички,самостійність та охайність; виховувати любов до малювання.

Матеріал: папір, трафарет рукавички, тичок, пензлик, фарба гуашева.

24.«Горобчик»

Мета: продовжувати вчити робити штампи долонею та кришкою від баночки (діаметр 3-4см.); очі та дзьоб малювати кінчиком пензлика; порівнювати малюнок з пташкою; радіти отриманому результату.

Матеріал: аркуш паперу, кришка (d 3-4см),пензлик, фарби.

Березень

25.«Гюльпани – квіти для мами»

Мета: продовжувати вчити малювати квіти пальчиком, ставлячи відбиток в певній послідовності, та домальовувати пензликом стебло з листочками; розвивати дрібні м'язи пальців рук; виховувати самостійність, охайність.

Матеріал: пензлик, аркуш паперу, фарби гуашеві.

26.«Вербові котики»

Мета: продовжувати вчити малювати пензликом тонкі лінії (гілочка) та відбитком пальчика (цвіт); розвивати творчість, уяву; виховувати самостійність.

Матеріал: пензлик, аркуш паперу, фарби гуашеві.

27.«Курочка-ряба»

Мета: продовжувати вчити зафарбовувати по контуру тичком; закріпити назви домашніх птахів; вчити знаходити подібність з іграшкою, радіти отриманому результату.

Матеріал: аркуш паперу з намальованим контуром курки, тичок, фарби гуашеві.

28.«Курчата»

Мета: продовжувати вчити малювати з допомогою соски, а кінчиком пензлика домальовувати дрібні деталі; зображувати кумедних курчат; розвивати увагу, фантазію; виховувати бажання малювати.

Матеріал: аркуш паперу, соска, пензлик, фарба гуашева.

Квітень

29.«І покотився колобок...»

Мета: вчити дітей малювати сюжет до знайомої казки; героїв казки зображати з допомогою знайомої техніки, соскою, розвивати уяву, мислення; виховувати бажання малювати.

Матеріал: соска, пензлик, аркуш паперу, фарби гуашеві, ілюстрації до казки.

30.«Білочка-пустунка»

Мета: закріпити вміння зафарбовувати зображення по контуру поролоновим тичком, закріпити уявлення про колір (оранжевий); вчити знаходити подібність з іграшкою, радіти отриманому результату; виховувати любов до природи, бажання малювати.

Матеріал: аркуш паперу з намальованим зображенням білочки, тичок, фарби.

31. «Кульбабки» (жмаканий папір)

Мета: вчити дітей малювати квіти кульбаби, на зеленому фоні, жмаканим папером; розвивати уяву, фантазію, вміння помічати красу навколо себе; виховувати охайність.

Матеріал: тонований аркуш паперу, шматочки жмаканого паперу, фарба гуашева.

32. «Павучок»

Мета: закріпити вміння малювати соскою тулуб павука, пензликом – лапки та очі; розвивати вміння користуватися соскою, як інструментом для малювання; виховувати любов до малювання.

Матеріал: аркуші паперу, соска, пензлик, фарби гуашеві.

Травень

33. «Метелик» (трафарет)

Мета: вчити правильно користуватись трафаретом; зафарбовувати його з допомогою поролону, а потім розмальовувати; розвивати уяву, фантазію; виховувати самостійність, охайність.

Матеріал: трафарет метелика, поролон, пензлик, аркуш паперу, фарби.

34. «Великоднє яєчко»

Мета: дати дітям початкові уявлення про чарівне мистецтво українських писанок; познайомити з найпростішою різнобарвною композицією крапанки; вчити прикрашати плоску паперову форму яєчка різнокольоровими цяточками (тичком), ритмічно розташовувати їх по всій поверхні; розвивати почуття ритму, естетики, кольору; виховувати бажання малювати старанно й охайно.

Матеріал: аркуші паперу у формі яєчка, тички, фарби.

35. «На лісовій галявині»

Мета: вчити дітей працювати разом, виконуючи кожен свою роботу; розвивати уяву при створенні композиції; закріпити малювання різними техніками: відбиток кулачка – сонечко, хмарки; жмаканим папером намалювати квіти, соскою павучка, жучка; розвивати дружні стосунки між дітьми; виховувати охайність.

Матеріал: великий аркуш паперу, пензлики, соска, поролон, жмаканий папір.

36. «Підводне царство»

Мета: вчити використовувати нетрадиційні матеріали для малювання для здійснення зображення «чарівної картинки» - мило, стружку з олівців, вату; розвивати фантазію; спонукати доповнювати зображення, домальовувати деталі – водорості, плавники і хвости риб, камінці.

Матеріал: заготовки для дітей: на аркуші нанести милом 2-3 овальні контури (тулуби риб), шматочок вати, натерта стружка з блакитного та синього олівця, фарби, олівці.

Прогнозовані результати:

Діти повинні знати: повинні мати естетичні почуття, образне сприймання, відчуття кольору, ритму; вміти милуватися предметами; знають, що для відтворення певного образу можна використовувати різні матеріали; називають і використовують кольори (червоний, жовтий, зелений, синій, коричневий, білий, чорний) і відтінки (рожевий, блакитний, сірий); знають, що для передачі нескладних сюжетів можна використовувати крапки, лінії, кольорові плями, різноманітні матеріали (фарби, пензлі, воскові олівці), інструменти.

Діти повинні вміти: володіти матеріалом, послідовно зображувати, передавати пропорцію (великий, малий, найменший); орієнтуватися на аркуші; охайно зафарбовувати в заданих межах, уміло користуватися різними художніми матеріалами та інструментами.

Орієнтовна тематика занять для середньої групи

Вересень

1. «Кленове листя» (трафарет)

Мета: закріпити вміння правильно тримати пензлика в руках, самостійно вибирати потрібні фарби. Виховувати охайність у роботі.

Матеріал: зображення кленових листків, трафарети кленового листя, гуаш (червона, жовта, зелена), пензлики.

2. «Красиві ляпки» («ляпкографія»)

Мета: продовжувати знайомити дітей з «ляпкографією», вчити змішувати фарби; розвивати естетичний смак, уяву; виховувати охайність, самостійність.

Матеріал: пензлі, гуашеві фарби, вода, по пів-аркуша паперу на кожного.

3. «Чарівні метелики» (ляпкографія)

Мета: повторити, що таке «ляпкографія». Вчити розміщувати ляпки у певній послідовності, (щоб вони були схожі на метеликів). Закріпити вміння правильно згинати аркуш паперу. Розвивати естетичний смак, уяву. Виховати охайність, самостійність.

Матеріал: пензлі, гуашеві фарби, по пів - аркуша паперу.

4. «Дерево в зеленій шапці» (дмухавка)

Мета: продовжувати вчити дітей відчувати предмет, який малюють, входити в його образ; розвивати уяву, фантазію у малюванні дерев. Познайомити з технікою «дмухавки» для зображення стовбура дерева. Розвивати охайність у роботі. Виховувати уміння радіти успіхам інших дітей.

Матеріал: папір, соломинки, фарби, пензлики.

Жовтень

5. «Синичка» (штампування долонею)

Мета: продовжувати вчити робити штампи долонею та кришкою від баночки (діаметр 3 - 4 см.); очі та дзьоба малювати кінчиком пензлика; порівнювати малюнок з пташкою, радіти отриманому результату. Виховувати інтерес до малювання.

Матеріал: зразок, альбомний аркуш, гуаш коричнева на піддоні, чорна в баночці, пензлик № 5 , кришка, серветка.

6. «Осіннє дерево» (малювання кольоровими бульками)

Мета: вчити дітей робити чудеса своїми руками: перетворювати пеньок на осіннє дерево. Вчити правильно робити піну та накладати листок на неї, домалювати пеньок. Виховувати охайність, естетичний смак.

Матеріал: шампунь, гуаш, вода, трубочка для соку, аркуш паперу, пензлик.

7. «Килим із осінніх квітів» (малювання жмаканим папером)

Мета: вчити малювати фон з допомогою пір'їни, а квіти жмаканим папером або квачиком; розвивати вміння розміщувати зображення по всьому аркуші, розвивати фантазію, виховувати охайність у роботі, бажання творити.

Матеріал: квадратні аркуші паперу, гуашеві фарби, пір'їна, жмаканий папір або квачик.

8. «Сова» (штампування)

Мета: продовжувати вчити малювати руками, малювати голову штампуванням кришки, а очі - кінчиком пензлика; малювати коло і розфарбовувати його (місяць); знаходити подібність з пташкою, радіти отриманому результату.

Матеріал: зразок; альбомний аркуш, гуаш коричнева на піддоні; жовта в баночці, кришка, серветка.

Листопад

9.«Сонечко» (малювання свічкою)

Мета: ознайомити дітей з технікою малювання свічкою; вчити малювати коло та прямі лінії, які відходять від нього у всі сторони; накладати голубу фарбу поролоною губкою; розвивати інтерес до малювання свічкою; виховувати охайність, послідовність.

Матеріал: воскові свічки; поролонові губки; гуашева фарба синього кольору; вода, по пів-аркуша білого паперу.

10. «Їжачок-лісовичок» (набивання клейовим пензликом)

Мета: ознайомити дітей з їжачком, як виглядає, де живе, розвивати фантазію у вправі „Я їжачок!" і в малюванні їжака олівцем та клейовим пензликом (колючки). Виховувати любов до тварин і бережливе ставлення до них.

Матеріал: олівець простий, клейовий пензлик, гуашеві фарби, аркуші паперу.

11. «На пташиному дворі» (малювання крейдою)

Мета: ознайомити дітей з домашніми птахами: куркою, півнем, качками, гусьми, голубами, індіками. Розвивати фантазію у передачі характеру домашніх птахів; виховувати турботу до птахів.

Матеріал: різнокольорова крейда, ілюстрації із зображенням домашніх птахів; зразки малюнків, аркуші паперу.

12. «Каченята в озері» (штампування)

Мета: продовжувати вчити штампувати круглі та овальні форми (голова, тулуб) та домальовувати хвостика, дзьоба та очі кінчиком пензлика. Виховувати уважність (у послідовності прикладання штампів) охайність та бажання малювати.

Матеріал: штампи круглої та овальної форми (з картоплі), гуаш: коричнева, жовта, чорна (очі), пензлики.

Грудень

13. «Снігурі на гілках» (штампування)

Мета: продовжувати вчити малювати з допомогою штампів а очі, лапки, дзьоб, хвостик та крила - кінчиком пензлика; виховувати інтерес до малювання, бажання малювати.

Матеріал: малюнок-зразок, аркуш паперу, гуаш, серветка, пензлик.

14. «Ведмедик-косолапий» (малювання тичком)

Мета: вчити малювати олівцем круглі та овальні форми. Продовжувати вчити зафарбовувати форму ведмедика по контуру тичком не виходячи з нього. Домальовувати пензликом очі, носа, рота. Виховувати охайність, посидючість, бажання малювати.

Матеріал: іграшковий ведмедик, малюнок-зразок; олівець, аркуш паперу, пензлик, тичок, гуаш коричнева, чорна.

15. «Лісові красуні» (штампування листочками)

Мета: виявити фантазію у малюванні ялинок у снігових сукнях, малювати ялинки з допомогою дубових листочків (штампування). Виховувати культуру слухання музичних творів. Розвивати чуттєву уяву, фантазію дітей.

Матеріал: гуаш, папір, пензлик, дубові листочки.

16. «Розпис новорічних іграшок»

Мета: розвивати фантазію у розпису новорічних іграшок, закріпити уміння малювати лінії, крапки, кружечки, кільця, а також уміння відчувати колір.

Матеріал: різні площинні форми, гуаш різних кольорів, пензлики, тички.

Січень

17. «Чарівна гостя» (зубною щіткою)

Мета вчити творчо сприймати зовнішні особливості ялинки, фантазувати про її характер, розвивати творчість у малюванні ялинки, вчити використовувати зубну щітку для малювання пухнастих гілок.

Матеріал: гуаш, зубні щітки, великий аркуш паперу на кожну дитину, пензлик (для малювання стовбура та іграшок).

18. «Ангелочок» (штампування руками)

Мета: закріпити вміння штампувати долонями, пробкою та домальовувати деталі пензликом; розвивати творчу уяву фантазію, виховувати охайність у роботі.

Матеріал: аркуш паперу, пробка, фарба гуашева.

19. «Зайчик біленький сидить» (набивання клейовим пензликом)

Мета: продовжувати вчити дітей малювати контур простим олівцем, а хутро методом «набивання» - клейовим пензликом; розвивати вміння орієнтуватись на аркуші, правильно розміщуючи зображення; виховувати естетичні почуття та бажання малювати.

Матеріал: простий олівець, клейовий пензлик, гуашеві фарби.

20. «Зимонька зима» (воскові олівці, поролон)

Мета: вчити дітей створювати сюжетну картинку, розміщувати зображення на всьому аркуші, заливати готове зображення акварельною фарбою. Викликати інтерес до даного виду малювання, розвивати творчу уяву, виховувати наполегливість, охайність.

Матеріал: воскові олівці, поролонові губки, акварельні фарби, аркуш паперу.

Лютий

21. «Гори» (малювання рельєфними фарбами)

Мета: запропонувати дітям намалювати гори, високі та могутні, що впираються своїми вершинами у небо. Не бояться ні палючого сонця, ні вітру, ні дощу, ні снігу. Виконати малюнок з допомогою рельєфних фарб(1/8води, 1/2солі, 1/2 крохмалю, 2ч. ложки гуашевої фарби). Розвивати фантазію, уяву. Виховувати бажання малювати та вміння милуватися своєю роботою.

Матеріал: аркуші паперу, пензлі різного розміру, рельєфні фарби.

22. «Тепла хатинка»

Мета: розвивати фантазію дітей у малюванні будиночка зі сніговим дахом удосконалювати техніку малювання гуашшю; визначити зв'язок

між кольорами і температурою (коричневих – теплий, білий – холодний); виховувати бажання малювати.

Матеріал: гуаш, папір, пензлик, поролон (для малювання даху).

23. «Веселі сніговими» (штамбування)

Мета: продовжувати вчити самостійно користуватися штампами різної величини, щоб зобразити сніговиків; деталі домальовувати тонким пензликом (очі, рот, ніс, шапка, шарф, ґузики); розвивати самостійність, уяву; виховувати любов до малювання.

Матеріал: штампи різного розміру, пензлі, фарби гуашеві, папір.

24. «Рибки в акваріумі» (монотипія, малювання пальчиком)

Мета: познайомити дітей з технікою «монотипія», зробити з допомогою неї фон для акваріума; закріпити вміння малювати пальчиком (відбиток пальчика – це тулуб) домальовувати хвостик і плавники пензликом; розвивати вміння розміщувати риб по всьому аркуші; виховувати охайність під час малювання, самостійність.

Матеріал: аркуш за формою акваріума, гуаш, пензлики.

Березень

25. «Квіти для мами» (малювання жмаканим папером)

Мета: продовжувати вчити дітей малювати жмаканим папером, а стебло та листочки домальовувати пензликом; розвивати творчість та уяву бажання працювати; виховувати любов до малювання, охайність у роботі з фарбою.

Матеріал: аркуші паперу, папір м'який, пензлики, гуаш.

26. «Зустріч ластівок»

Мета: ознайомити дітей з традиційним очікуванням весни; розповісти про зовнішній вигляд птахів, про те, як вони допомагають людині; закріпити вміння дітей малювати птахів долонею; розвивати уяву, пам'ять; виховувати любов до птахів бажання малювати їх.

Матеріал: аркуш паперу, фарби, пензлик, ілюстрації із зображенням ластівок.

27. «Фіалки – провісники весни»

Мета: знайомити дітей з весняними квітами; вчити малювати їх різними техніками (листя – широкий пензлик, квіти – пальчиком); розвивати уяву, мислення, охайність у роботі; виховувати любов до занять з малювання.

Матеріал: аркуш паперу, широкий пензлик, фарби гуашеві.

28. «Цвігуть сади»

Мета: продовжувати вчити малювати дерева методом «дмухавки», стовбур, листя та квіти – мильними бульками; розвивати творчість, фантазію підчас виконання своєї роботи; виховувати любов до природи.

Матеріал: аркуш паперу, фарби гуашеві, соломинка, мильний розчин у стаканчику.

Квітень

29. «Кульбабки»

Мета: закріпити вміння малювати квіти клейовим пензликом – методом «набивання», а листочки – пензликом; розвивати техніку малювання; орієнтуватися на аркуші; виховувати любов до природи, бажання малювати.

Матеріал: аркуш паперу, клейовий пензлик, фарби гуашеві, пензлик для малювання.

30. «Сороконіжка»

Мета: продовжувати вчити дітей малювати з допомогою відбитків пальчиків, домальовуючи лапки та очки тонким пензликом; розвивати дрібні м'язи пальців рук, уяву; виховувати охайність у роботі та бажання малювати.

Матеріал: аркуш паперу, гуашеві фарби, тонкий пензлик.

31. «Що може ниточка»

Мета: познайомити дітей з новою технікою малювання ниткографія; розповісти та показати дітям, що можна намалювати з допомогою нитки; показати послідовність виконання даної техніки.

Матеріал: аркуш паперу, фарба гуашева, пензлик, нитка типу «ірис».

32. «Ниточка чарівниця»

Мета: вчити дітей малювати з допомогою нитки; розвивати уяву, вміння бачити в малюнку щось незвичне, особливе, описати побачене; виховувати охайність у роботі, зацікавленість до виконання роботи незвичними техніками.

Матеріал: аркуш паперу, пензлик, нитка типу «ірис», фарби гуашеві.

Травень

33. «Квіткові портрети»

Мета: вчити дітей самостійно створювати свій малюнок, малювати за бажанням (фіалку, кульбабку, тюльпан...) різними техніками; розвивати

самостійність, уяву; виховувати витримку, повагу до своєї праці та праці товаришів.

Матеріал: аркуш паперу, пензлик, клейовий пензлик, тичок, жмаканий папір, фарби гуашеві.

34. «Веселі комахи»

Мета: вчити дітей створювати сюжет малюнка та зображувати комах (павук, жук-сонечко, сороко-ніжка, гусенична, равлики, метелики...) з допомогою різних технік; розвивати уяву, фантазію; виховувати любов до живого.

Матеріал: аркуш паперу, пензлик, соска, фарби гуашеві.

35. «На пташиному дворі» (малювання клейовим пензликом)

Мета: продовжувати вчити дітей малювати птахів (курчата) з допомогою різних технік (набивання клейовим пензликом) розвивати уяву у зображенні курчат; дрібні м'язи пальців рук, виховувати самостійність, любов до занять з малювання.

Матеріал: аркуш паперу, клейовий пензлик, фарби гуашеві.

36. «На зеленому горбочку...»

Мета: вчити дітей створювати сюжетні ілюстрації до творів українських поетів з допомогою техніки «набивання»; розвивати творчість, уяву; виховувати любов до малювання.

Матеріал: аркуш паперу, клейовий пензлик, фарби гуашеві.

Прогнозовані результати:

Діти повинні знати: повинні мати відчуття кольору, ритму, естетичне сприймання, ініціативу, художньо-творчі здібності; повинні намагатися бути самостійними, організованими, повинні знати, що розпочату справу необхідно довести до кінця; повинні знати, що якість зображення залежить від знання предмета; знають як передавати характерні ознаки предметів, їх загальну форму; шукають нові засоби та способи зображення для втілення свого задуму; знають як утворювати нові кольори; знають, що потрібно обирати кольорове тло, а потім передавати свій задум в малюнку.

Діти повинні вміти: помічати виразність образу і створювати образи та предмети з характерними ознаками в лініях, кольорах; передавати один і той самий образ, використовуючи доступні образотворчі засоби та різні матеріали; самостійно малювати дрібні деталі кінчиком пензлика, доповнювати зображення, охайно зафарбовувати в заданих межах, уміло користуватися різними художніми матеріалами та інструментами, орієнтуватися на аркуші.

Орієнтовне планування для старшої групи

Вересень

1. «Барви літа» (акварель на вологому аркуші паперу)

Мета: закріпити особливості палітри літнього часу, вчити відчувати музику і колір, визначати відношення між фарбами й погодою, вдосконалювати техніку роботи з аквареллю на вологому аркуші паперу.

Матеріал: акварельні фарби, папір, вода, пензлі, серветки.

2. «Соняшник» («рельєфні фарби»)

Мета: продовжувати вчити виконувати рельєфний малюнок за допомогою «рельєфних фарб» (вода, сіль, крохмаль, гуашеві фарби). Продовжувати вчити малювати широким пензликом. Розвивати інтерес до малювання. Виховувати охайність під час роботи.

Матеріал: рельєфні фарби, пензлі, вода, серветки.

3. «Павучок та горобинка»

Мета: продовжувати вчити дітей створювати свій малюнок використовуючи різні техніки малювання, (соскою, загостреним сірником, пензликом); розвивати естетичний смак, уяву. Виховувати самостійність, охайність у роботі.

Матеріал: гуашеві фарби, пензлі, папір, соска, сірник.

4. «Гриби» («рельєфні фарби»)

Мета: вчити дітей встановлювати відношення між предметами навколишнього світу, знаходити між ними подібність. Розвивати уяву, фантазію під час малювання грибів. Виховувати бажання фантазувати.

Матеріал: пензлі, рельєфні фарби, вода, папір, серветки.

Жовтень

5. «Виноградні грона»

Мета: вчити дітей малювати виноград, ставлячи відбиток пальчика або соски, листочки домальовувати пензликом; привчати дітей самостійно робити вибір чим малювати; розвивати уяву, мислення, дрібні м'язи пальців рук; виховувати самостійність, любов до занять з малювання.

Матеріал: малюнки-зразки різних виноградних грон, пензлі, гуаш, соска.

6. «Золота осінь» (малювання на вологому папері)

Мета: створити настрій при сприйнятті осіннього пейзажу, розвивати почуттєве сприйняття музики, живопису й поетичного слова, закріпити поняття дітей про лінію горизонту.

Матеріал: картина «Золота осінь», акварель, пензлі, губка для тонування, папір, музика П.І.Чайковського «Жовтень».

7. «Химерний пейзаж» (акватипія)

Мета: познайомити дітей з новою технікою малювання пейзажів акватипією, показати етапи виконання цієї техніки запропонувати дітям спробувати виконати малюнок; розвивати уяву при виконанні своєї роботи; виховувати охайність, допитливість.

Матеріал: 2 аркуші білого картону, господарче мило, пензлик, фарби-гуаш.

8. «Кіт і собака» (штампування)

Мета: продовжувати знайомити дітей з домашніми тваринами, викликати бажання малювати своїх друзів-тварин, використовуючи штампи. Виховувати любов до тварин.

Матеріал: виставка фотографій та ілюстрацій «Мій маленький друг», фарби, штампи, пензлі, папір.

Листопад

9. «Чорнобривці» (малювання жмаканим папером)

Мета: розвивати уяву при сприйнятті натури, розвивати творчість у малюванні квітів; виховувати бажання малювати.

Матеріал: чорнобривці, пензлі, гуаш, папір жмаканий, аркуші паперу.

10. «Їжак» (малювання олівцем та фарбою)

Мета: продовжувати вчити дітей малювати тварин, використовуючи при цьому чорний олівець та фарби та клейовий пензлик для набивання колючок; вчити якомога точніше передавати образ тварини в малюнку; виховувати бажання малювати тварин.

Матеріал: чорний олівець, гуашеві фарби, папір, клейовий пензлик.

11. «Останні дні осені» (малювання за уявою)

Мета: закріпити з дітьми ознаки пізньої осені; розвивати фантазію у малюванні за уявою, вдосконалювати техніку роботи аквареллю по вологому аркуші паперу.

Матеріал: акварельні фарби, губка, великі аркуші паперу.

12. «Цирк, цирк, цирк» (малювання олівцями та фломастерами)

Мета: вчити малювати клоунів олівцями, фломастерами. Закріпити вміння малювати портрет, вчити малювати настрій за допомогою посмішки. Розвивати творчу уяву, фантазію.

Матеріал: олівці, фломастери, папір, зразки малюнків.

Грудень

13. «Якого кольору прохолода?» (змішування кольорів)

Мета: ознайомити дітей з прохолодними кольорами шляхом порівняння (теплий – холодний), даючи поняття про головний колір – синій. Вчити утворювати темні кольори, додаючи до основної фарби чорну. Навчити зображувати лінію, що розмежовує небо і поверхню моря. Викликати бажання милуватися своєю працею.

Матеріал: акварельні фарби, папір, пензлі, вода, серветки.

14. «Казка про сніговиків на прогулянці» (штамбування)

Мета: пригадати характерні ознаки зими, властивості снігу; закріпити прийоми штампування (з вати); створення виразного образу з передачею характерних і декоративних елементів (малювати сніговика в шапці та шарфику); розвивати мову, мислення, естетичне сприймання навколишнього світу. Виховувати спостережливість, уважність, охайність.

Матеріал: штампи, гуашеві фарби, серветки.

15. «Як ялинка в новорічну ніч перетворилася на красуню»

Мета: вчити передавати враження від новорічного свята; створювати в малюнку образ нарядної ялинки; вчити змішувати фарби на палітрі; закріпити вміння малювати ялинку зубною щіткою; розвивати образне сприймання, естетичний смак; виховувати бережливе ставлення до природи.

Матеріал: фарби, пензлі, зубна щітка, палітра, папір.

16. «Сніжинка» (малювання кінчиком сірника)

Мета: вчити дітей малювати прямі, тонкі лінії кінчиком сірника, прикрашаючи при цьому шестикутні форми. Розвивати фантазію, естетичний смак. Виховувати вміння милуватися красою.

Матеріал: аркуші паперу шестикутної форми, синього кольору, сірник, біла гуашева фарба.

Січень

17. «Ведмедик спить в барлозі»

Мета: продовжувати вчити дітей передавати сюжет казки, вибираючи епізод за бажанням; закріпити вміння малювати звірів, зображуючи їх на тлі природи лісу; розвивати вміння самостійно розміщувати малюнок на папері, використовуючи весь аркуш; закріпити вміння малювати дерева способом дмухання, а шерсть ведмедя шляхом набивання клейовим пензликом. виховувати любов до природи, бажання допомагати звірям.

Матеріал: фарби, папір, соломинки, клейовий пензлик.

18. «Дерево спить» (малювання тичком та клейовим пензликом)

Мета: продовжувати вчити малювати дерева з допомогою пензлика, тичка та клейового пензлика. Розвивати фантазію, уяву, творчість, створюючи своє дерево. Розвивати естетичний смак і гармонію краси. Виховувати охайність у роботі.

Матеріал: папір, пензлі, тички, клейові пензлики, гуашева фарба.

19. «Зимонька-зима» (малювання свічкою)

Мета: продовжувати вчити дітей за допомогою свічки створювати сюжетну картинку, викликати інтерес до цього виду малювання. Закріплювати вміння правильно розміщувати малюнок на аркуші, розвивати творчу уяву, виховувати наполегливість, охайність під час роботи.

Матеріал: папір, свічка, губка, синя фарба.

20. «Що таке гратаж?»

Мета: ознайомити дітей з новою технікою малювання -- гратаж; вчити дітей правильно готувати тло, для виконання продуманого зображення; вчити обережно продряпувати малюнок; розвивати естетичні почуття, уяву; виховувати самостійність, витримку під час виконання роботи.

Матеріал: аркуш картону, свічка, рідке мило й туш, загострена паличка (зубочистка) пензлі, фарби.

Лютий

21. «Про що співає вітер» (малювання пір'ям)

Мета: ознайомити дітей з новою технікою малювання пір'ям, створюючи образ вітру, передаючи його характер. Домальовувати зимовий пейзаж на тлі вітру. Розвивати творчу уяву, охайність у роботі. Виховувати любов до малювання.

Матеріал: папір, пір'я, пензлі, акварельні фарби.

22. «Лісові звірята» (малювання пензлем за допомогою штампів)

Мета: вчити передавати в малюнку пропорції тіла зайця, лисиці. Малювати звірів пензлем та з допомогою штампів. Розвивати фантазію та уяву. Виховувати любов до тварин.

Матеріал: папір, гуашеві фарби, штампи, пензлі.

23. «Палац Снігової Королеви»

Мета: продовжувати вчити робити малюнок з допомогою техніки «акватипія»; вчити продумувати свою роботу, домальовувати пензликом необхідне зображення; розвивати творчість, естетичні почуття, вміння бачити красу; виховувати любов до природи, любов до малювання.

Матеріал: 2 аркуші білого картону, господарче мило, пензлики, фарби-гуаш.

24. «Портрет подруги» (малювання з натури)

Мета: познайомити з портретом (Т.Шевченко, В.Серов «Автопортрет», «Дівчинка з персиком» та інші. Вчити дітей малювати портрет спочатку графічним способом, а потім в кольорі. Формувати вміння малювати з натури. Сприяти вихованню стійкого інтересу до малювання.

Матеріал: простий олівець, кольорові олівці, папір, зразки портретів.

Березень

25. «Весняні струмочки» (малювання пензликом, пір'їною)

Мета: продовжувати вчити малювати струмочки за допомогою пензлика, пір'їни, вміло робити тональні переходи одного кольору (ніжно-блакитний, синій, темно-синій), створювати власний малюнок на основі спостережень, знань. Виховувати любов до мистецтва.

Матеріал: пензлі, пір'я, папір, фарби.

26. «Квіточка з країни «Губки» (малювання губками)

Мета: вчити дітей передавати зображення квітів своїми губками, домальовуючи листочки пензликом. Виховувати любов та повагу до своєї мами.

Матеріал: папір, помада, пензлі, фарба.

27. «Дивотвори на склі»

Мета: ознайомити дітей з розписом на склі «вітраж»; вчити охайно переносити зображення на скло, а потім розфарбовувати його; розвивати уяву, витримку, самостійність; виховувати естетичні почуття, бажання виконувати малюнок новою технікою; вчити милуватися своєю роботою та роботою товаришів.

Матеріал: скло в рамці, скотч, контурний малюнок для перемальовування, вітражні фарби.

28. «Весняний кошик»

Мета: пригадати техніку малювання рельєфними фарбами; запропонувати виготовити кошик рельєфними фарбами, а квіти бузку викласти з ниток (дрібненько порізаних), поверхню, де буде бузок, змастити клеєм ПВА; розвивати уяву, фантазію, самостійність; виховувати бажання працювати творчо.

Матеріал: рельєфні фарби, клей ПВА, дрібно порізані нитки різного кольору, пензлики, аркуші паперу.

Квітень

29. «Великоднє яєчко» (малювання ескізів)

Мета: вчити малювати ескізи для прикрашання писанок, на овальній формі паперу. Розвивати образну пам'ять, естетичні почуття, симетрію кольорів. Виховувати інтерес до пізнання техніки оздоблення писанки.

Матеріал: овальні форми паперу, тонкий пензлик, тичок, гуашеві фарби.

30. «Рибки в акваріумі» (малювання-аплікація «монотипія»)

Мета: навчити дітей визначати суттєві ознаки предметів, визначати їх форму. Вчити малювати акваріум за допомогою техніки «монотипія» (рідкою фарбою вкриваємо прозору пластикову плівку згори до низу, притискаємо до аркуша паперу, перевіряємо чи не залишилось повітря, потім повільно знімаємо). Водорості виготовляємо з тканини, ниток, риби – з сухого листя. Розвивати увагу, мислення, творчість.

Матеріал: папір, пластикова плівка, нитки, тканина, сухе листя, клей, фарби, пензлі.

31. «Весняні квіти у вазі» (штампи, жмаканий папір, тканина)

Мета: продовжувати вчити малювати з натури, передавати характерні особливості квітів: стебло, листочки, квіти, колір, використовуючи різні техніки малювання (штампи, жмаканий папір, тички, тканина, пензлик). Розвивати потребу в спілкуванні з природою, звернути увагу на неповторність краси природи, її чарівність. Розвивати фантазію в малюванні. Виховувати естетичний смак.

Матеріал: штампи, жмаканий папір, тканина, пензлі, тички, серветки, папір, вода.

32. «Казковий птах» (малювання долонькою)

Мета: закріпити знання і навички розпису у петриківському стилі на основі українських народних казок, де персонажами є казкові птахи. Закріпити прийом малювання долонькою. Виховувати цікавість до народного фольклору.

Матеріал: зразки розпису, гуашеві фарби, папір, пензлі.

Травень

33. «Конвалія»

Мета: вчити зображувати весняні квіти за допомогою пензлів різної величини та тичка; закріпити вміння малювати тонкі лінії; розвивати вміння розміщувати малюнок на всьому аркуші; виховувати любов до малювання.

Матеріал: аркуші, пензлики різного розміру, тички, фарби гуашеві.

34. «Зацвіли каштани»

Мета: продовжувати вчити малювати з натури, передавати характерні особливості квітів, використовуючи техніку «набивання»; розвивати потребу в спілкуванні з природою; звернути увагу на неповторність краси природи, її чарівність; розвивати фантазію у малюванні; виховувати естетичний смак.

Матеріал: аркуші паперу, пензлик, клейовий пензлик, фарби-гуаш.

35. «Царівна жабка» (малюнок на яєчній шкарлупі)

Мета: вчити малювати звичайними фарбами на незвичному фоні; розвивати фантазію та уяву; виховувати витримку, охайність під час роботи.

Матеріал: аркуш картону обклеєний яєчною шкарлупою, пензлик, фарби-гуаш.

36. «Будують квіти» (весняна акватипія)

Мета: закріпити вміння використовувати техніку «акватипія» для зображення весняного пейзажу, продумувати свою роботу та виконувати всі етапи послідовно; розвивати уяву, мислення; виховувати самостійність, естетичне сприймання.

Матеріал: 2 аркуші картону, рідке мило, кілька пензлів, фарби-гуаш.

Прогнозовані результати:

Діти повинні знати: розрізняти види образотворчого мистецтва й художні засоби зображення; знати як створювати сюжетні композиції; як використовувати різні нетрадиційні техніки малювання та етапи їх виконання.

Діти повинні вміти: володіти технікою роботи олівцем, гуашшю, аквареллю, восковими крейдочками, свічкою, пальцем, соскою, штампувати різними матеріалами і створювати образи; тонувати папір; самостійно компонувати малюнок на аркуші, знають усі кольори спектра.

Список літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К., 1998.
2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук.кер. та аг. Ред.. О.Л.Кононко. – К.: Світич, 2009. – 430с.
3. Закон України «Про дошкільну освіту».
4. Возова О. Хто придумав мильні бульбашки // Стежка. – 2001. – №4.
5. Гайдак Н. Ниточка-художниця //Джміль. – 2005. - №1.
6. Гайдак Н. Як пензлик для клею навчався малювати //Джміль. –2006.- №1.
7. Демчук М. Нетрадиційні техніки //Палітра педагога. – 2001. -№3. – с.22-25.
8. Іваницька О. Що може зубна щітка //Джміль. – 2000. №4.
9. Іваницька О. Малюємо квачиком //Джміль. – 2001.- №1.
- 10.Іваницька О. Зимові фантазії //Джміль. – 2001. -№4.
- 11.Малятко. Програма виховання дітей дошкільного віку //Науковий керівник З.І.Плохій. – К.,1999.
- 12.Петінова Л. Малюють мильні бульки //Джміль. – 2000. - №2.
- 13.Прокопенко Л. Чарівниця Акватипія // Джміль. – 2008. - №2.
- 14.Скрипка Н.Г. Використання новітніх технологій в зображувальній діяльності //Бібліотечка вихователя. – 2005. - №5-6. – с.49-51.
- 15.Шульга Л.М. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання. Конспект лекцій і занять (за матеріалами власного досвіду). – К.:ІСДО. 1995.

Конспект заняття для дітей молодшого дошкільного віку «Сонячні промінчики»

Мета: вчити радіти малюнку, виховувати бажання малювати руками: вмочувати їх у фарбу та охайно прикладати до аркуша.

Матеріал: жовта гуашева фарба, аркуш паперу А-4, вода для миття рук.

Хід заняття

- Дітки, погляньте, хто до нас завітав сьогодні в гості.

Так, це наше веселе Ведмежа. Але сьогодні воно чомусь сумне. Я запитала у нього чому воно сумує, і ось, що воно відповіло.

Ведмежа гралося на лісовій галявині зі своїми друзями. Їм було весело від того, що Сонечко лагідно пригрівало їхні спинки. Та раптом насунула велика чорна Хмара і закрила Сонечко. Враз на галявині стало темно і холодно, ось тому Ведмежа і засумувало.

- Діти, а давайте ми допоможемо нашому Ведмежаті. Ми погукаємо Сонечко.

Діти виконують закличку «Вийди, вийди, Сонечко».

А щоб наше Ведмежа не сумувало вдома, ми йому намалюємо багато сонечкових портретів.

Діти одягають балдахіни і долоньками малюють сонце.

Ведмежа дякує дітям за подарунки, і радісно поспішає додому, до своїх лісових друзів.

Конспект заняття для дітей молодшого дошкільного віку «Кульбабки»

Мета: вчити дітей малювати квіти кульбаби, на зеленому фоні, жмаканим папером; розвивати уяву, фантазію, вміння помічати красу навколо себе; виховувати охайність.

Матеріал: тонований аркуш паперу, шматочки жмаканого паперу, фарба гуашева, вірш Б.Стельмаха «Кульбабка»

Хід заняття

Діти на прогулянці спостерігали за квітами кульбаби.

- Дітки, послухайте про яку квіточку цей вірш.

Квіточка-щіточка,	Сонце за білу хмаринку
Жовта леліточка,	Ховається,
Крапелька сонечка,	Сонцева донечка пухом
Сонцева донечка.	Вкривається.

Так, це вірш про кульбабку. Давайте з вами пригадаємо на що схожі квіти у кульбабки? (На сонечко)

А якого кольору квіточки? (Жовтого)

Ми з вами на прогулянці сьогодні фотографували кульбабки, тож давайте зараз разом надрукуємо фото квіточки кульбаби на зеленій галявині. А

друкувати нам допоможе ось такий жмаканий папір. *Вихователь показує дітям, як правильно тримати жмаканий папір, вмокати його у фарбу та притуляти до паперу, залишати лише відбиток, а не розтирати.*

Погляньте, яка красива галявина кульбабок. Ми прикрасимо цією картиною нашу роздягальну кімнату.

**Конспект комплексного заняття
з розвитку мовлення, ознайомлення з природою
та малювання нетрадиційними техніками
для дітей молодшого дошкільного віку
«Весна-чарівниця»**

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей з весняними явищами, заохочувати до милування красою природи, активізувати уяву, збуджуючи спогади від спостережень за весняними квітами; викликати бажання відтворити свої враження, активізувати словник дітей, розвивати мовлення; закріплювати уявлення дітей про весну, її барви; продовжувати вчити дітей малювати нетрадиційними техніками.

Матеріал: гуаш жовта, червона, синя, зелена; штампи, соломка, тички, квачик, зубна щітка, щітка для забризкування, серветки, підкладки, тоновий папір.

Попередня робота: діти розглядають квіти на клумбах, ілюстрації, слухають вірші та короткі оповідання про красу весни.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям відгадати загадку про весну.

За синім морем, за високими горами, в густому лісі на узліссі стоїть хатинка. А ліс цей незвичайний. У ньому птахи і звірі, і навіть дерева розмовляють. Ось і розповіли вони, що живе в цій хатинці старий, але дуже мудрий дідусь. Є в нього чарівна палиця.

Стукне він нею об землю і дива творяться: то сніг іде, то квіти розпускаються, то яблука досягають. А звати того дідуса - Рік. Є у нього чотири дочки. Та такі ж гарні, що й очей не можна відвести: добрі, моторні, ласкаві, але собою несхожі.

Добра, весела, завжди з квітами та ягодами – щедре Літо.

У золотім намисті, що без пензля і без фарб скрізь розмалює листя, яке блищить, мов золоте, це - красуня Осінь.

У білому вбранні, з різдв'яними святами, з веселими розвагами, з білосніжними килимами старша дочка – Зима.

А ось послухайте загадку і скажіть, як звати наймолодшу дочку, яка привітанням журавля пробуджує поля, небеса, ручаї, завітчує гаї.

Вона приходить з ласкою

Та зі своєю казкою.

Махне барвистим рукавом –

Синіють проліски кругом

(Весна)

- Діти, а хто скаже, що відбувається з приходом Весни?

А яке особливе весняне небо: високе, прозоре, з чудовими пухнастими хмарами, яких не побачиш взимку. Їх називають купчастими, тому що вони тримаються купками. Коли ми з вами були на прогулянці і розглядали весняне небо, ми бачили хмари. А хто скаже, що нагадують хмари?

- А чому хмари порівнюють з білогривими кониками?

- Діти, а хто з вас знає віршик про хмару?

- А тепер поміркуйте: чи бажані гості весняні хмари і чому? Правильно весняний дощик теплий-теплий, зросить землю, а потім з'явиться сонечко, пригріє її і що буде?

- Так, з'являться травичка, весняні квіти. (Звучить музика)

Он скільки їх виростало, підійдіть візьміть собі квітку, яка вам найбільше сподобалась, уявіть себе нею! (Діти сідають на килим).

- Всі квіти сплять, а зараз з'явиться перша квітка весни.

Так, першим з'являється пролісок. Він розцвів ще тоді, коли на землі лежав сніг. А після проліска, які весняні квіти з'являються? (Діти по черзі називають, описують свою квітку).

- Молодці! Назви весняних квітів ви знаєте добре. Саме в такій послідовності вони з'являються у природі.

- Кожна квітка наче зірка, кожна неповторна, чудова. Затанцюємо весняний квітковий хоровод, аби показати всім поетичність, казковість, неповторність кожної квітки (звучить музика). А зараз ми з вами сядемо відпочити на лісовій галявині і поповнимо її лісовими квітами.

Вихователь ознайомлюється з задумами дітей і пропонує відтворити задум нетрадиційними техніками малювання.

(Звучить музика П.І. Чайковського «Березень»).

Вихователь слідкує за виконанням роботи дітьми, надає індивідуальну допомогу тим, хто її потребує, заохочує малюків. Перехід до аналізу дитячих робіт супроводжує читанням віршика.

Бджілка весело літає,
Квіткам вічка розтуляє
Каже: Квіти годі спати,
Я прийшла медок збирати.

Конспект
інтегрованого заняття
для дітей молодшого дошкільного віку
«Зустріч з другом – сніговиком»

Мета: розвивати мову, мислення, естетичне сприймання дітьми навколишньої дійсності. Виховувати спостережливість, уважність, охайність. Закріпити характерні ознаки зими, властивості снігу, поняття «більше», «менше». Вчити дітей малювати сніговика методом штампування.

Матеріал: казковий сніговик, відерце з снігом, снігові кульки (з вати), штампи кругів.

Хід заняття

Під музику до кімнати заходить сніговик і співає пісеньку.

Білий, мов сорочка,
Пухнастий, наче квочка.
З дітками дружити звик,
Я зовуся «сніговик»!

Сніговик:

- Діти, а ви знаєте, хто я?

Діти:

- Так, сніговик.

Сніговик:

- Вірно, я казковий сніговик.

Вихователь:

- А з чого ми на вулиці ліпили сніговиків?

Діти:

- Із снігу.

Сніговик:

- Доторкніться до мене, який я?

Діти:

- Пухкенький, м'якенький, біленький.

Сніговик:

- Малята, а в яку пору року ви зустрічаєтесь зі мною?

Діти:

- Взимку.

Сніговик:

- А влітку ви мене бачите? А чому ні?

Діти:

- Тому, що влітку немає снігу.

Сніговик:

- Ось подивіться, я приніс із собою два відерця. Що в них, ви дізнаєтесь, відгадавши мою загадку.

Я падаю на ваші хати,

Я білий, білий, волохатий.
Я прилипаю вам до ніг,
А називаюсь просто...(сніг).

Сніговик:

- Вірно в одному відерці сніг. Діти доторкніться до нього пальцями і скажіть який сніг?

Діти:

- Сніг білий, холодний, м'який.

Сніговик:

- А в іншому відерці у мене снігові кульки. Давайте з вами пограємося у гру «Злови сніжку». (Сніговик грається з дітьми)

- Ой, як весело з вами гратися, як вас тут багато! А я один, самотній, зліпили мене діти і покинули самого на морозі. Немає у мене друзів.

Вихователь:

- Не журися, Сніговику, ми з дітками подаруємо тобі багато друзів. Ти будеш задоволений, якщо ми тобі подаруємо ось таких намальованих, схожих на тебе, сніговичків?

Сніговик:

- Мені дуже хочеться мати таких друзів.

Вихователь:

- Діти, давайте розглянемо портрет нашого сніговика. Із скількох кульок складається сніговик?

- Так, із двох. А чи однакові вони за розміром?

- Вірно, внизу більша кулька, а зверху менша.

- А зараз ви візьміть свої штампи і зробіть ось таких веселих сніговиків.

(Діти виконують роботи, а Сніговик спостерігає за їх роботою).

Сніговик:

- Ой, які у мене тепер будуть хороші друзі, я дуже задоволений, не буду я тепер сумувати. Велике, вам, спасибі! А зараз я запрошую вас на вулицю, покататися на санчатах.

- Ой, а де ж моє відерце із снігом?

Вихователь:

- Ось воно.

Сніговик:

- А що це у ньому? Діти, подивіться. Я води не приносив, де вона тут взялася?

Діти:

- Це сніг розтанув, бо в кімнаті тепло.

Вихователь:

- Ось, малята, чому Сніговик приходить до нас лише взимку, коли на вулиці мороз і падає сніг.

Діти із Сніговиком ідуть на прогулянку.

Конспект заняття для дітей середнього дошкільного віку «Що може ниточка»

Мета: познайомити дітей з новою технікою малювання ниткографія; розповісти та показати дітям, що можна намалювати з допомогою нитки; показати послідовність виконання даної техніки.

Матеріал: аркуш паперу, фарба гуашева, пензлик, нитка типу «ірис», палітра, серветки.

Хід заняття

«Жила собі у бабусиній скриньці серед катушок, голок та клубочків Ниточка. Але Ниточка ця була незвичайна, вона мріяла про далекі мандри та цікаві пригоди. І от одного дня Ниточка залишила затишну скриньку й пішла мандрувати світом. Ниточка мандрувала довго, за цей час вона знайшла собі багато нових друзів, але продовжувала свій шлях далі. І от вона зайшла на галявину, де сидів Художник і малював весняний краєвид. Вправно танцювали пензлі по білому аркуші і лишали за собою яскраві фарби. Наче зачарована милувалася ниточка їх роботою. «От би й мені так навчитися!», - думала вона.

Ниточка підійшла трохи ближче, щоб розгледіти, як працюють Пензлі, і раптом упала в баночку з фарбою. Добре, що встигла звідти швидко вистрибнути! Лягла вона на білий аркуш в альбомі, щоб трохи відпочити та просохнути, а тут налетів вітер і перегорнув сторінки альбому, притиснувши Ниточку. Ой-ой-ой! Рятуйте! – закричала щосили наша ниточка. Це почув Художник, озирнувся навкруги і помітив кінчик Ниточки, що виглядав з альбому. Він витягнув бідолашну Ниточку з-поміж аркушів і поклав у коробочку з пензлями. А коли розгорнув альбом саме на тому аркуші, де лежала Ниточка, то побачив незвичайну картину. «Та це ж не звичайна Ниточка, а Ниточка-художниця!»

А зараз малята ми спробуємо навчити малювати наші ниточки.

У кінці заняття діти розглядають свої малюнки та уявляють, що на них зображено.

Послідовність виконання техніки «ниткографія»

1. Один кінець нитки намотати на палець або зробити петельку для зручності і вільним кінцем опустити її в палітру з фарбою.

2. Притримуючи пензлем, щоб не набралася зайва фарба, витягнути нитку з палітри.

3. Викласти петельками на одну сторону, зігнутого навпіл аркуша так, щоб чистий кінець нитки звисав з нього.

4. Накрити другою стороною аркуша, притиснути зверху рукою або прикласти книжкою, і витягнути ниточку.

Конспект заняття для дітей середнього дошкільного віку
«Лісові красуні»

Мета: виявити фантазію у малюванні ялинок у снігових сукнях, малювати ялинки за допомогою дубових листочків (штампування). Виховувати культуру слухання музичних творів. Розвивати чуттєву уяву, фантазію дітей.

Матеріал: гуаш, папір голубого кольору, пензлик, дубові листочки, клейонка, вода, серветки.

Хід заняття

Звучить музика П. Чайковського «Пори року»

- Діти, закрийте очі та уявіть собі білосніжну Зиму. Як з неба летять маленькі сніжинки. Вони дуже гарні та ніжні. Перші з них, торкнувшись землі, відразу тануть. Згодом сніжинок стає все більше й більше. І нарешті, білий килим вкриває всю землю. Лише де-не-де темніє ліс. А на білому тлі зеленіють ялинки, але і вони одягнені в білі снігові шапки, які виблискують на сонці.

Отож, зараз ми з вами будемо малювати ялинки у зимовому вбранні. А малювати ми їх будемо за допомогою дубових листочків.

Візьміть в руки дубовий листочок, уважно розгляньте. Правда ж він нагадує силует дерева. А як треба покласти листочок, щоб він нагадував ялинку? Здогадалися? Тепер візьміть листочок за кінчик і покладіть так, як він лежить у мене на аркуші. Чи не правда, він схожий на ялинку? Тепер подивіться уважно, в якій послідовності потрібно виконувати роботу. Для цього візьмемо аркуш голубого кольору. Покладемо листок на клейонку гладеньким боком донизу, нанесемо пензликом, на його зворотній бік, зелену фарбу та зробимо кілька відбитків, притиснувши листок зафарбованою поверхнею до аркуша.

Після цього візьмемо тоненький пензлик і домалюємо нашим ялиночкам верхівку та голки зеленою фарбою, потім легенько «притрусимо» їх сніжком – білою фарбою. Внизу аркуша можна також намалювати сніг, адже на вулиці зима. А щоб наша картина не була занадто холодною, зігріємо її, намалювавши яскраве жовте сонечко.

Діти виконують свою роботу під музичний запис.

Виконані роботи діти з'єднують в одне полотно та отримують казковий зимовий ліс.

**Конспект комплексного заняття
з малювання та розвитку мовлення
з використанням теорії розв'язання винахідницьких завдань
для дітей середнього дошкільного віку
«Весела і сумна ялинка»**

Мета: Закріпити вміння дітей зв'язно відповідати на запитання вихователя повним реченням. Знаходити слова-порівняння до слова ялинка. Закріпити уміння малювати ялинку, використовуючи виразні засоби: колір, форму, розмір. Розвивати інтерес до матеріалів та їх властивостей, до експериментування з матеріалами: малювання парафіном, затонування поролоном, малювання зубною щіткою, крейдою на кольоровому папері. Розвивати емоційну та зорову чутливість, здатність захоплюватись, дивуватись, радіти розмаїттю барв.

Підвести до розуміння, що лінією, формою, кольором можна зобразити не тільки предмет, а передати його настрій (ялинка радісна в прикрасах, сумна без ялинкових іграшок).

Збагачувати враження дітей від образотворчої діяльності, поєднуючи її з відповідною музикою і поетичним словом, грою. Розвивати логічне мислення, уяву, мову дітей, вчити розв'язувати поставлені завдання.

Матеріал: картина із зображенням звичайної ялинки і новорічної в ялинкових прикрасах. Гуаш: зелена, червона, синя, жовта, тонований папір, зубні щітки, поролон, воскові свічки, крейда, серветки, підкладки, баночки з водою. Картина із зображенням ялинки, за якою заховались звірі (вовк, ведмідь, заєць, кабан, лисиця, білка), виглядають тільки вухо чи хвіст.

Хід заняття

Вихователь:

- Діти, ми сьогодні будемо подорожувати на автобусі до зимового лісу.

Вихователь:

- Приїхали. Автобус наш зупинився біля лісу. Ми з вами потрапили на лісову галявину.

(Вихователь загадує загадку)

Її завжди знайдеш у лісі, підемо гуляти і зустрінемо.

Стоїть колюча, як їжак у сукні літній.

(Ялинка)

Ось коло ялинки станемо. І розглянемо її, яка вона...(колюча, пухнаста, зелена, гілки опушені до низу).

Давайте пофантазуємо з ким дружить ялинка? (Лісовими звірями, птахами).

Хто це там сховався за ялинкою? Чиї вушка тремтять?

Загадка

Довгі вуха, куций хвіст, невеличкий сам на зріст,
на городі побував, там капусту пожував.

Довгі лапи: скік та скік. Ми погнались а він втік.

Вихователь:

- Так, вірно зайчик.
- Не бійся зайчику, виходь.

Зайчик:

- Здрастуйте, діти!

Діти:

- Здрастуй, зайчику!

Зайчик:

- Ви часом, не прийшли рубати ялинку?

Діти:

- Ні, ми прийшли розглянути ліс взимку.

Зайчик:

- Вирубали люди багато моїх подруг - ялинок, я за ними сумуватиму.

Що мені робити? Мені так сумно.

Вихователь:

- Чим ми можемо допомогти зайчику?

Діти:

- Розкажемо віршик про нього, пожаліємо, потанцюємо, пограємося, запросимо в гості.

У лісі сніг, у лісі звірі,
Ось зайчата скачуть сірі.
Сірі з холоду тремтять,
Бідні зайчики голодні
Ще не снідали сьогодні.

Вихователь:

- Діти, давайте всі ми станемо зайчиками і пограємося.

Гра під музичний супровід з імітацією рухів «Вийшли зайчики гулять».

Вихователь:

- Погралися, а тепер зайчику ми тебе запрошуємо в гості до дитячого садка.

Зайчик:

- Почекайте, я щось хочу взяти із собою. (Зайчик бере корзину і дві картини).

Діти сідають в автобус, їдуть.

Приїхали в дитячий садок.

Зайчик:

- Я вам привіз у дарунок картинки-загадки. Ось погляньте.

1. Що спільного між ялинкою і моїм товаришем їжаком? (Вірно голки)
2. Хто сховався за ялинкою? Діти називають звірів (вовка, зайця, білку)
3. Що спільного між цими двома ялинками?
4. А що між ними різне? (одна з іграшками, інша без іграшок)
5. Яка з них весела? А інша буде якою? (Сумна)

Зайчик:

- Молодці діти, ви гарно відповіли.

Вихователь:

- Діти, ми зайчика гарно розвеселили, а щоб не забув своїх подруг – ялинок давайте ще намалюємо зайчику ялинки.

Вихователь:

- Подивіться на столики: в нас все є для роботи? Вибирайте, чим би ви хотіли малювати.

Звучить музика.

Вихователь:

- Закрийте очі і уявіть ялинку яку б ви хотіли намалювати.

Творча робота дітей. Виставка робіт.

Зайчик:

- Молодці діти, дуже яскраві ваші малюнки, такі пухнасті, гарні ялинки ви намалювали. Разом з дітьми оглядає зайчик роботи, відмічаючи гарні малюнки, їх виразність, охайність і т.д.

Зайчик:

- Мені з вами було дуже весело. За те, що ви мене втішили, розвеселили, дарую ось цю картину з морквою. (Виймає морквини і одягає дітям на мотузочках на груди. Діти задоволені їдять, дякують і прощаються з зайчиком).

***Конспект комбінованого заняття
для дітей середнього дошкільного віку
«Бал весняних квітів»***

Мета: закріпити та розширити знання дітей про весняні квіти, вміння розпізнавати їх за словесним портретом. Закріпити знання про умови існування таких рослин, як сон-трава, пролісок, фіалка, підсніжник, мати-й-мачуха, конвалія. Продовжувати вчити малювати жмаканим папером, тампончиком з тканини, долонею, пір'ям, правильно розміщувати малюнок на папері. Формувати бажання берегти природу. Розвивати мову, мислення, пам'ять, увагу та уяву. Виховувати почуття прекрасного.

Матеріал: музика Є.Доги «Вальс», зображення квітів (наголівники), гуашеві фарби, тампончики з тканини, жмаканий папір, пір'я, вода, ванночки, балдахіни.

Хід заняття

Групова кімната прибрана на весняний мотив (весна в лісі, королівство цариці Флори).

Вихователь:

- З давніх-давен, як тільки виникли рослини на землі, почали вони воювати між собою за кращі умови освітленості, зволоження, живлення. Адже відомо, що сонце, вода і сіль землі дуже необхідні для життя рослин.

І щоб всіх примирити, цариця Флора дала кожній рослині своє вбрання, яке б допомогло їй пристосуватися до певних умов існування, та розселила рослини, визначивши для кожної своє місце.

Та ось Флора сьогодні скликає бал, щоб побачити всіх квітів разом.

Флора:

Чекаєм з нетерпінням,
Радіємо весні.
Це – сонячне проміння,
Це – квіти і пісні.

А ось і розпорядник балу – Вітер!

Вітер:

Ллється зранку навкруги
Знов мелодія весни
Тиха, ніжна, колискова.
То співає цвіт ліловий.
Чи ти в лісі ще жива,
Гарна квітка – Сон-трава?
Гей, Соне, де ти заблукав?

Сон:

- Ну, що за гомін? Знову не дають відпочити мені.

Вітер:

- Ви тільки подивіться на нього! Вже тут майже всі зібралися, а він все дрімає. Ось зараз я на тебе дмухну і розвію всі твої сни! (Вітер дмухає. Сон прокидається.)

Сон:

- У мене стільки багато назв, що важко вибрати найкращу! Називають мене бобриком, бо мої пелюстки, листки, стебло закутані від весняних холодів у теплий козушок із білястих волосків. І дзвіночком, сон-травою, сон-зіллям називають, сончиком, бо квіточки мої завжди схилені, і, здається, що я увесь час дрімаю.

Голубий пролісок:

Я – перша квіточка весни,
Я – пролісковий цвіт.
Пережив зимові сни,
Знов народивсь на світ.
У мене очі голубі,
Такі, як неба синь.
Росту між кленів та дубів,
Люблю і сонце й тінь.

Фіалка:

- Я зовсім невеличка, навіть не помітна, прикриваю свої квіточки зеленими листочками. Дарую лісові приємний аромат, а людям ліки.

Підсніжник: (розповідає легенду про себе)

Плакала Снігуронька,

Проводжала зиму.
Йшла сумна за нею –
Стали всі чужими.
Там де йшла і плакала,
Торкаючи лози.
Виросли підсніжники –
Снігуроньки сльози.

Мати-й-мачуха:

- А я одночасно мати і мачуха. Придивіться до моїх листочків – зверху холодні вони, бо мачуха зла, а знизу зігріє вам погляд пухнаста наволока, як рідненька ненька.

Конвалія – лісова красуня:

- Назва моя – «конвалія» означає «лілія, яка цвіте в саду».

Ці квіточки ніжні,
Такі білосніжні,
Тоненькі, тендітні,
Ласкаві, привітні.
Послухай, як срібло
Дзвенить голосок:
«Не треба, не треба
Зривати квіток!»

Флора:

Друзі! Квіти бережіть
І ніколи їх не рвіть.
Бо чарівної краси
Не побачим я і ти.
Хай вони ростуть у лузі,
Бо всі квіти – наші друзі!

Вихователь:

- Ми рвати квіти не будемо, а щоб наші діти знали, які є весняні квіти, то ви, будь-ласка, намалюйте свої портрети, на цій галявині. А потім подаруйте їх дітям на згадку.

Звучить музика діти малюють.

У кінці заняття вихователь разом з дітьми вішають «картину» на стенді.

***Конспект заняття з використанням нетрадиційних
технік малювання для середньої групи
«Осінні барви»***

Мета: уточнити уявлення малят про природні зміни, які відбуваються восени; активізувати вживання прикметників, вправляти у добиранні слів-ознак; розвивати у дітей творчу активність, художньо-креативні здібності, чуття кольору, форми, дрібну моторику рук; формувати вміння бачити характерні ознаки навколишніх об'єктів; сприяти розвитку творчої уяви,

фантазії; формувати вміння відтворювати задуманий образ; спонукати дітей використовувати різні матеріали у процесі своєї роботи; передавати кольором настрої, емоції; удосконалювати навички малювання, використовуючи різні техніки; виховувати любов до рідного краю й бережливе ставлення до природи.

Матеріал : папір, гуашеві фарби, пензлики для малювання, ємкості з водою, серветки, штампи, дубове листя, соломинки, пензлики для клею, клейонки, музичний запис «Осінь пісня» П.І.Чайковського

Хід заняття

Швидко плине час. Чи помітили ви зміни, що відбуваються у природі?

Стало сиро на світанку.
Білий туманець щоранку.
Лист на дереві жовтіє,
Прохолодний вітер віє.
День коротше, сонце нижче.
Не щебече птах, не свище, -
Стало тихше в лісі, в гаї.
Хто ж це по землі ступає,
Лад наводить свій завзято,
Хто хазяйка ця, малята?
Чи не здогадались досі?
Це до нас прийшла вже ...(осінь)

Правильно. Осінь

Наче нещодавно було ще тепло, була рання осінь.

Якими були дерева у жовтні? Осінь в який колір їх пофарбувала? (Барвистий, жовтий, червоний, оранжевий, золотий, багрянний. Деревя були красиві, яскраві, веселі).

А зараз яка пора, який місяць осені? (Пізня осінь, листопад)
Правильно.

Як ви гадаєте, чому місяць листопад так називається, що відбувається у листопаді? (Опадає листя з дерев).

Якими стануть дерева у листопаді? (Голими, сумними, чорними, безлигими).

Малята, під час прогулянки ми зібрали різні осінні листочки, вони різні за кольором, розміром, вони з різних дерев. Погляньте, який букет у нас вийшов. (Осінь, різнобарвний, кольоровий, строкатий).

Давайте з вами пограємося у гру «Який у тебе листочок?»

(Діти стоять у колі і передають листочок один одному, називаючи певну ознаку листочка. Кленовий, березовий, дубовий, липовий, осінній, жовтий, червоний, коричневий, маленький, великий, довгастий, круглий, гладенький, сухий, яскравий, опалий, барвистий, золотий.

Якщо діти вагаються, то вихователь може допомогти підказкою. Наприклад: твій листочок впав із клена, який він? – Кленовий. А твій листочок невеличкий, тож він який? – маленький).

Діти, а як про осінь говорять поети?

О. Війтик-Ющук

Осінній парк
Вже по багряніло
Листячко на клені,
Але на вербиці
Ще воно зелене.

На каштані листя
З жовтою каймою.
Йду осіннім парком
Тихою ходою.

Таких фарб немає
Влітку, ні зимою.
Недаремно осінь
Зветься золотою.

А якби ви були художниками, які б обрали фарби для змалювання краси осені? (Жовті, червоні, оранжеві...)

Давайте спробуємо намалювати осінь красивою, яскравою, такою, як ви її пам'ятаєте. Готові до роботи? Тоді давайте підготуємо пальчики.

До роботи готувалась дівчора:
Засукала аж по лікоть рукава.
Діти ручки потирали,
Їх гарненько розминали,
Пальці у «замок» складали
І долоньки вивертали.
Потім пальчики з'єднали
І по черзі роз'єднали.
Діти ручки розім'яли
І чемненько попрохали:
«Наші милі рученята,
Час прийшов попрацювати!»

Діти працюють за столами.

Підсумок.

Конспект заняття для дітей старшого дошкільного віку «Дерево спить»

Мета: продовжувати вчити малювати дерева за допомогою пензлика, тичка та клейового пензлика. Розвивати фантазію, уяву, творчість, створюючи своє дерево. Розвивати естетичний смак і гармонію краси. Виховувати охайність у роботі.

Матеріал: папір, пензлі, тички, клейові пензлики, гуашева фарба.

Хід заняття

- Діти, чи бачили ви коли-небудь, як сплять дерева? Визирніть у вікно і подивіться. Чарівниця-зима дбайливо вкрила землю теплою сніговою ковдрою, надягнула на дерева теплі пухнасті шапки, притрусилася стовбури сніжком. Дереву солодко сплять і сняться їм, напевне, гарні сни: тепле літєчко, спів птахів, пустунчик-вітерець, що бавиться їх листям...

Серед дерев, що видно з нашого віконця, якесь вам особливо сподобалося? Придивіться до нього уважно, пофантазуйте і намалюйте, як воно спить.

Звучить спокійна музика під час якої діти працюють.

По закінченні роботи діти розповідають, яке дерево саме вони малювали.

Конспект заняття для дітей старшого дошкільного віку «Палац Снігової Королеви»

Мета: продовжувати вчити робити малюнок за допомогою техніки «акватипія»; вчити продумувати свою роботу, домальовувати пензликом необхідне зображення; розвивати творчість, естетичні почуття, вміння бачити красу; виховувати любов до природи, любов до малювання.

Матеріал: 2 аркуші білого картону, рідке мило, пензлики, фарби-гуаш.

Хід заняття

- Діти, сьогодні чарівниця Акватипія знову запрошує нас в гості. Акватипія відкриває світ свого таємничого королівства, де за фантастичними краєвидами ховаються казкові палаци.

Щодня і щоночі працює Акватипія, створюючи свої пейзажі. Кожна пора року несе свої турботи і свою красу. І от знову прийшла зима, треба ялинки білим інеєм прикрасити, ягідки горобини підфарбувати, допомогти морозу творити візерунки на шибках, одягнути снігові шапки будинкам.

В Акватипії чимало справ: має розфарбувати все довкола. Тож сьогодні майстриня запропонувала нам попрацювати разом з нею і відтворити палац Снігової Королеви. Ви всі пам'ятаєте казку про Снігову Королеву? Тож давайте закриємо на мить очки та кожний уявить палац, який хоче зробити для Снігової Королеви.

Звучить музичний запис.

Діти працюють. По закінченні розглядають створені малюнки.

Етапи роботи:

1. Продумуємо композицію: вертикальна чи горизонтальна, одна чи кілька мильних плям. Можна створювати акватипії і без попереднього задуму. Довільно нанести мильні плями, а потім пофантазувати й побачити в них цікаві образи.

2. Наносимо мило на один з аркушів.

3. Швидко розфарбовуємо намилений аркуш згідно із задумом. Для зимового пейзажу знадобляться біла, блакитна, бузкова фарби.

4. Накриваємо роботу другим аркушем картону, щільно притиснувши його.

5. Обережно знімаємо верхній аркуш, тримаючи його за один з країв.

6. Вологі або висушені зображення можна домалювати фарбами. Деякі елементи композиції, наприклад гілки дерев, варто продряпувати.

Конспект комбінованого заняття для дітей старшого дошкільного віку «Барви осені»

Мета: закріпити та розширити знання дітей про хвойні та листяні дерева, вміння розпізнавати їх за словесним описом; продовжувати вчити малювати на основі власних спостережень, уявлень, використовуючи різні техніки; правильно розміщувати малюнок на папері; формувати бажання емоційно ставитись до природи; розвивати мислення, пам'ять, увагу, уяву; виховувати почуття прекрасного, вміння долати труднощі.

Матеріал: музика П.І.Чайковського «Осінь пісня», зображення дерев, тоновані аркуші паперу, пензлі, кольорові мильні бульки, соломинки; зубні щітки, тички з тканини. гуашеві фарби.

Хід заняття

Вихователь розповідає казку про осінь

- Яюсь погожого осіннього дня піднявся в небо великий Повітряний змій. Глянув він довкола й замилювався.

-Що за краса! А таки гарна осінь!

Почула ті слова Сорока, повторила та й полетіла далі, повторюючи:

- Але й осінь! Ну й краса.

Побачила вона горобця, що дзьобав засохлу грушу на дереві.

- Бачив?! Що за красуня осінь!

- Чого репетуєш?

- Кра-са, кр-ра-са!

- А мені що з тієї краси? Ні хробачка, ні мушки тобі. Вже котрий день соняшником перебиваюсь!..

- І то правда, - погодилась Сорока.

- Що з тої краси.

Полетіла до корови, що жувала пахуче сіно.

- Чула, - кричить, - усі кажуть Осінь - красуня!

- А що з тієї краси, коли ні комара ні мухи?!

- Ну й дурепа ж ти, - замукала Корова.

- То ж і є краса, що немає твоїх мух та комарів, тим і гарна осінь!

Полетіла Сорока у ліс. Бачить заєць біжить.

- Агов, вухастий! Ти як гадаєш, осінь гарна?

- Та що ж у ній гарного? Глянь, як листя облітає - біда!

- Ой біда з тією осінню.

- Отож і я кажу, що біда з тією осінню, - заверещала Сорока і подалась до Ведмедя, що попався на галявині.

- Біда, біда йде, Мишко! Незабаром все листя пообпадає - тоді ніде не заховаєшся: ні за кущем, ні за деревом...

- А все через оту осінь!

Посміхнувся Ведмідь:

- А чого це мені під кущами ховатись? Я собі барліг на зиму приготував. Бачиш, який матрац сухим листям набив.

- Осінь гарна!

- І я осінь шаную, - сказала Білочка.

- Вона щира і вродлива, і нас до зими готує. Он скільки нам подарувала грибів, жолудів, горішків, ягід. Добра осінь лагідна!

Зовсім заплуталась Сорока, чи гарна осінь, чи ні?

Вихователь:

- А як ви думаєте, діти, осінь гарна?

- Чим вона вам подобається?

- Так, вона всюди на деревах розвішала жовто-багряні ліхтарики, проводить пташок у вирій, допомогла звірям готуватися до зими.

- Діти, а давайте пригадаємо, які дерева ростуть у лісі? (Ялинки, сосни, дуби, клени, берези).

- Скажіть, а чи є листочки у ялини, сосни?

- А що замість листочків?

- Якого кольору ці голки?

- Як їх ще називають?

- А тепер перевіримо хто з вас спостережливий. Ви всі бачили ялинки і сосни.

- Скажіть, що ще на них росте, крім хвої? Їх дуже люблять їсти білочки, (шишки).

- Молодці! Я бачу ви всі спостережливі. Давайте з вами пограємось у гру «Пізнай за описом», перевіримо чи добре ви знаєте дерева.

1. Це дерево має високий міцний стовбур, на верхівці якого ростуть гілки з вузькими довгими зеленими голками, на гілках цього дерева білки завжди знаходять свою улюблену їжу (сосна). (Додаткове запитання: Що знаходять білки на гілках сосни?)

2. Це дерево має білий тонкий стовбур з чорними плямами. Його довгі гілки, мов коси дівчат, схиляються майже до землі. Листочки маленькі і мають лікувальні властивості. З цього дерева на весні збирають смачний сік (береза). (Додаткове запитання: Як називається цей сік?)

3. Могутній товстий стовбур з широкою кроною. Листя цього дерева має чудернацьку форму. Восени на ньому з'являються одні з улюблених припасів білочки (дуб). (Додаткове запитання: Як називаються ці припаси?)

4. Високе дерево з широким стовбуром та звуженою доверху кроною. Листя широке, середнього розміру. У червні з гілок цього дерева на землю падає

щось схоже на пух (тополя). (Додаткове запитання: Яке з описаних дерев не росте у лісі?)

- Де росте це дерево? (Біля доріг, у парках)

- Ми з вами побували в осінньому лісі і побачили, що в ньому росте багато різноманітних дерев. А зараз передайте свої враження від осені у малюнку. Намалюйте дерева в осінньому вбранні, які вам найбільше сподобались.

У кінці заняття вихователь проводить аналіз дитячих робіт.

Конспект
заняття з малювання (малювання свічкою)
для дітей старшого дошкільного віку
«Зимонька-зима»

Мета: вчити дітей за допомогою свічки створювати сюжетну картину, викликати інтерес до цього виду малювання; закріплювати вміння правильно розміщувати малюнок на аркуші; розвивати творчу уяву; виховувати наполегливість, охайність.

Матеріал: свічки, гуашева фарба синього кольору, поролонові губки, аркуші білого паперу.

Хід заняття

(У груповій кімнаті створено зимовий пейзаж)

Вихователь загадує дітям загадку про зиму.

Сніг на полях, лід на річках,
Метелиця гуляє, коли це буває?

(Взимку)

- Діти розкажіть про зиму, про зимові розваги в які ви любляете гратися. (Діти розповідають про ознаки зими та про зимові розваги).

- Уявіть, що сьогодні ми з вами прийшли до лісу. (Звучить зимова музика).

- Як вам тут?

- Справді, в лісі холодно і темно.

- А хто б нам тут посвітив і допоміг зігрітися?

(Заходить Свічка-чарівниця)

Я вам знайома Свічка-чарівниця,
Я світло і тепло усім дарую,
А ще я залишати слід умію,
Який ніхто нічим не замалює.

- Діти, давайте перевіримо, чи правду каже Свічка. (Вихователь бере звичайну свічку і запалює її).

- Так, вона подарувала нам затишок.

- А от чи залишає Свічка такий дивний слід, побачимо, коли спробуємо намалювати нею зиму і зимові розваги.

(Діти сідають за столи і починають малювати в супроводі тихої музики. Вихователь нагадує, що коли свічка залишатиме свій слід на всьому аркуші паперу, тоді вийде гарний зимовий сюжет. Діти накладають на малюнок тло поролоновою губкою, змоченою синьою гуашевою фарбою).

- Ось бачите, там, де танцювала ваша свічка, залишилися сліди, і після того, як ви наклали фарбу, ваша картина проявилася.

(Діти розглядають малюнки, розповідають про них).

**Конспект заняття з малювання
для дітей старшого дошкільного віку
«Схилилася над водою червона калина»**

Мета: збагатити уявлення дітей про різноманітність і красу рослинного світу. Вчити зображувати кущ калини, передаючи його характерні ознаки (нахилені гілки, листя, кетяги калини). Закріпити знання про будову куща, вміння користуватися тичком, соломинкою, малюючи калину. Розвивати пам'ять, мислення, увагу, уяву, творчі здібності.

Матеріал: тонований заздалегідь папір, фарби, тички, соломинки, пензлі, вода, зразок, зроблений вихователем.

Хід заняття

- Діти, ви всі знаєте, що калина є символом України.

- Давайте пригадаємо прислів'я про калину і Україну:

Без верби і калини нема України

- Багато українських поетів згадують калину у своїх віршах.

- Раніше, коло кожної криниці, у кожному подвір'ї росла калина.

(Діти разом з вихователем пригадують легенду про калину).

- Крім того, ягоди калини дуже корисні.

(Діти пригадують, чим корисна калина).

- Сьогодні ми з вами будемо малювати калину.

- Я покажу, якими техніками можна намалювати кущ калини.

У калини гілки тоненькі і ростуть прямо із землі, кожна з них така тоненька, що нахилиється прямо до води. (Вихователь показує дітям, як можна намалювати кущ кінчиком пензлика, а ще можна намалювати «дмухавкою»).

- На гілках, способом «набивки» або мильними бульками малюємо листя.

- Тичком малюємо ягоди калини.

(Вихователь пропонує дітям повторити послідовність малювання куща, пропонує самостійно вибрати техніку за допомогою якої будуть малювати калину).

Діти приступають до роботи, по закінченню роздивляються і аналізують малюнки.

Зразки нетрадиційних технік малювання

Малювання мильними бульками

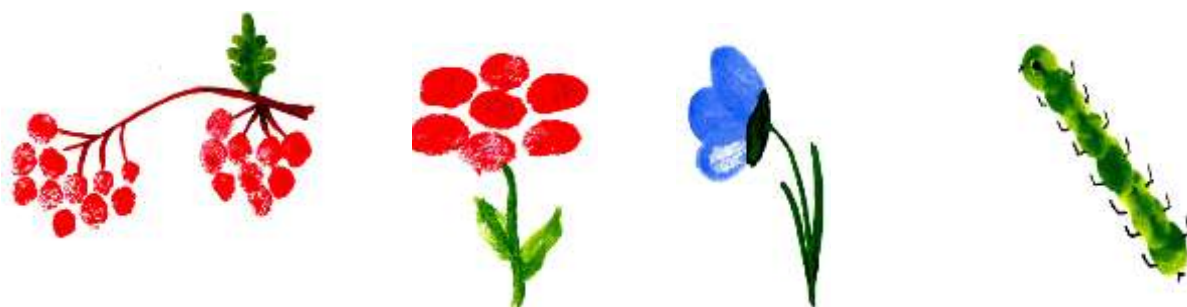
Для цього необхідні: шампунь, гуаш, вода, аркуш паперу і трубочка (соломинка).

1. У стакан потрібно додати гуаш, шампунь, воду, все добре розмішати.
2. Вставити соломинку в стакан і дувати в неї до тих пір, поки не утвориться піна.
3. До піни прикладаємо аркуш паперу, домальовуємо деталі - малюнок готовий.

Малювання пальчиками

Цей спосіб можна пропонувати дітям з трьох років. Діти доповнюють сюжет (дощик, сніг, бруньки на деревах, ялинкові іграшки, намисто). Кожен пальчик можна фарбувати у різний колір.

Малювання долоньками

1. Долоньки вмочити у фарбу, розведену у широких ємкостях.
2. Притиснути до аркуша паперу, залишиться відбиток.
3. Пробкою зробити штамп, вийде голова пташки.
4. Пензликом домалювати лапки, дзьобик, очки і на папері готовий горобчик. А якщо додати трішки жовтої фарби, вже готова синичка.

 [Увеличить](#)

Кольорографічні пейзажі.

Кольоровий відбиток долоньки і пальчиків у вигляді сонця. Відбитки пучків пальців, вмочених у синю фарбу чи жовту - крапельки, сонцезайчики. Слід від кулачка або двох кулачків, як синя хмарка. Змішування жовтого та синього кольорів, шматочком поролону - зображення трави.

Малювання дмухавками

1. Зробити ляпку.
2. Відхилити аркуш від себе, щоб зручно було дмухати на нього (через соломинку).
3. Домалювати листя пальчиком, пензлем, жмаканим папером, мильними бульками.

Малюючи з дітьми пейзажі, натюрморти, можна ще мокрі роботи посипати кам'яною сіллю. Після висихання, залежно від освітлення, малюнок блищатиме: роса на квітах, краплинки води на овочах чи фруктах, іскристий сніг.

Ляпкографія

1. Аркуш паперу скласти навпіл і прогладити пальцями лінію згину.
2. На внутрішній бік згину капнути кілька ляпок фарби різного кольору.
3. Знову скласти аркуш, прогладити його.

В одержаному зображенні можна впізнати якийсь образ. Олівцем можна домалювати деякі елементи, щоб образ був виразніший.

Малювання на зволоженому папері

1. Аркуш паперу зволожити з допомогою поролонової губки.
2. Нанести малюнок пальцем чи пензлем, вмоченим у акварельну фарбу.

Такий спосіб малювання допомагає одержати чудові світанки й заходи. Малювання тварини, вірніше його фарбування, допомагає досягти схожості з натурою. Об'єкт виходить неначе пухнастий.

Малювання тампончиком або паличком

На олівець намотати вату чи поролон, обмотати ниткою і ми отримаємо **тампончик**, яким можна малювати шерсть звірів, квіти бузку, фіалки та ін.

Палички – це неоднаково загострені палички, якими можна малювати квіти конвалії, прожилки на листочках та різні дрібні деталі.

Малювання жмаканим папером

1. М'який папір зім'яти руками.
2. Вмочити у фарбу, тримаючи за кінчик.
3. Притиснути до аркуша, прийняти і отримаємо відбиток.
4. Пензликом можна домалювати деталі (листя, стебло та ін..)

Малювання свічкою

1. На аркуші паперу восковою свічкою роблять малюнок.
2. Накладають на нього фарбу поролоною губкою або пензликом (на фарбованому тлі проявляється білий малюнок, зроблений свічкою).

Малювання клеєм ПВА (промальовування)

1. Олівцем малюється малюнок: стовбур і крона дерева, будинки, квіти, машини.
2. Промальовуються клеєм ПВА окремі деталі, прямо з тюбика, (листя, кора, черепиця чи шифер, колеса, візерунок на квіткових пелюстках тощо).
3. Після висихання, робота розфарбовується акварельними фарбами (клеювий контур залишається білим).

Монотипія

1. Рідкою фарбою вкриваємо прозору пластикову плівку згори донизу.
  2. Притискаємо її до аркуша паперу, перевіряємо чи не залишилося повітря.
  3. Починаємо повільно знімати, йдучи до верхнього краю.
- Так можна малювати акваріум, море, океан, ліс тощо.

Малювання зубною щіткою

1. Вмочуємо зубну щітку у фарбу.
  2. Прикладаємо її до аркуша і вказівним пальцем притискаємо.
  3. Малюємо що нам необхідно.
- З допомогою зубної щітки виходять гарні ялинки, сосни, квіти.

Малювання пір'ям

1. Вмокаємо пір'їну у рідку фарбу.
2. Робимо розводи нею по всьому аркуші, тримаючи за кінчик (заметіль).

Ниткографія

(нитка повинна бути гладенька і кручена, типу «ірис»)

Довжина нитки повинна дорівнювати довжині дитячої руки від пальців до ліктів.

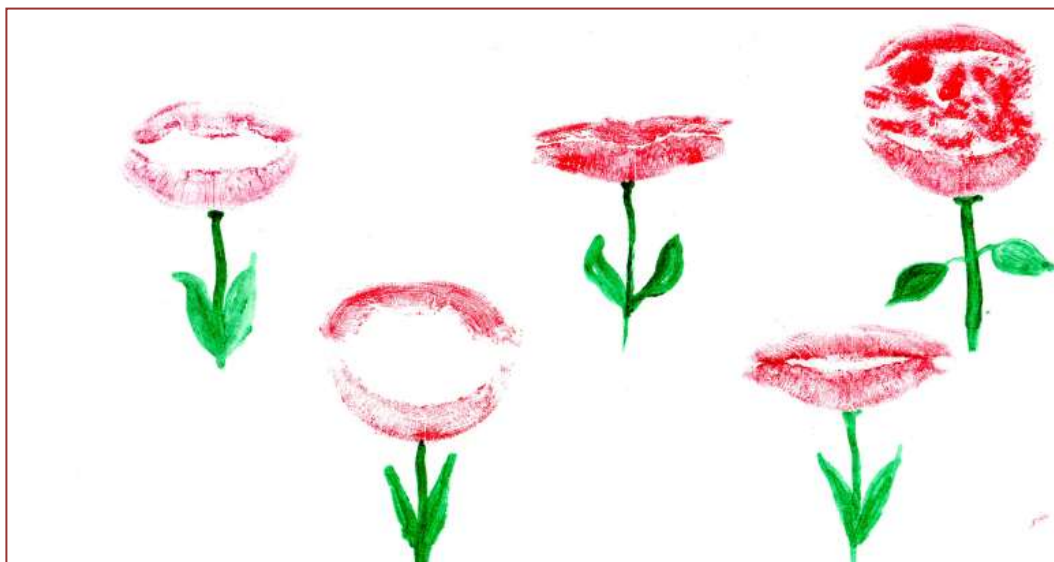
1. Один кінець нитки намотати на палець або зробити петельку для зручності і вільним кінцем опустити її в палітру з фарбою.
2. Притримуючи пензлем ниточку, щоб не набралася зайва фарба, витягнути її з палітри.
3. Викласти нитку петельками на одну сторону, зігнутого навпіл аркуша так, щоб чистий кінець нитки звисав з нього.
4. Накрити нитку другою стороною аркуша, притиснути зверху рукою або прикласти книжкою, і витягнути ниточку рухом на себе й праворуч. Це робимо обережно, щоб не забруднитися.

При розгортанні аркуша на обох його сторонах утвориться симетричне зображення. Дітям треба визначити, що ж «намалювала ниточка». Можна домалювати деталі, підправити. Розглядаючи роботу під різними ракурсами, дитина помітить неймовірні речі. Це спонукає її до фантазування, творчого пошуку.

Малювання губною помадою (губами)

1. Наносимо губну помаду на губи.
2. Притуляємо губи до аркуша паперу, робимо відбиток.
3. Пензликом домальовуємо деталі.

Малювання «об'ємними» фарбами

1. Змішати 1/2 склянки крохмалю, 1/8 склянки води, 1/2 склянки солі усе добре розмішати.
2. Розкласти суміш у баночки, у кожную баночку додати по 2 чайні ложки гуаші різного кольору та розмішати.
3. Здобутою сумішшю можна створювати рельєфний малюнок.

Малюванням листям, пінопластом, губкою (штампування)

1. Фарбу нанести на вологий предмет - штамп.
2. Прикласти до аркуша пофарбованою стороною, притиснути рукою.
3. Прийняти штамп з аркуша.
4. Отриманий відбиток домальовуємо, прикрашаємо.

Малювання квачиком

Квачик - це квадратик тканини 8x8, який згорнутий у формі трикутника, зв'язаний ниткою. Використовують його замість пензлика. Зображене має об'єм, реальність. Квачик при малюванні потрібно тримати трьома пальчиками. Це квітка кульбабки, мімоза, курчата.

Малювання клейовим пензликком (набивання)

Для роботи потрібні:

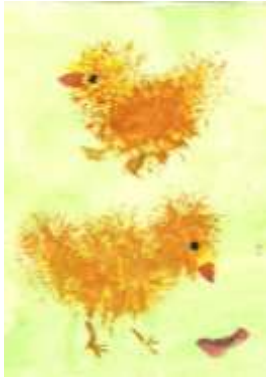
- ◆ Жорсткий і не короткий (ворс 1,2-1,5мм) пензлик для клею з поросячої щетини.
- ◆ Гуаш ретельно розмішана, до концентрації густої сметани.

Етапи роботи:

1. Пензлик не вмочувати у воду, а відразу набирати фарбу на кінчик ворсу так, щоб він був напівсухий.
2. Постукати пензликком об кришку фарби або іншу горизонтальну поверхню, щоб ворс розкрився в різні боки від центру й утворилося коло з ворсинок.
3. Поставити пензлик вертикально до аркуша і, постукуючи по ньому, набивати фарбу так, щоб ворс розкривався в кружечок і залишав гостренькі лінії на папері.
4. Щоб зобразити тварину, потрібно намалювати її контури, а потім набивати пензлем хутро. Для дрібних деталей (очі, вушка, носик тощо) використовуємо маленькі пензлики.
5. Щоб зобразити дерево, потрібно намалювати спочатку стовбур, а потім набивати зелені голки (для сосни) або квіти (для плодових дерев).

Малювання соскою, піпеткою

1. Підготувати до малювання гуашеві фарби потрібних кольорів. Для цього потрібно розчинити їх та налити у кришечки.
2. Одягнути на палець соску (піпетку надягнути на скляну її частину) та занурити її у фарбу.
3. Зробити на аркуші паперу один або декілька відбитків (згідно із задумом).
4. Домалювати пензлем деталі, яких бракує.

